

פרק שלישי

המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים

המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים

פעולות הביקורת

במוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים (להלן - המוסד) נערכה ביקורת שהתמקדה בתחום הבינוי - התקשרויות המוסד לתכנון ולביצוע פרויקטי בינוי במוסד; כן נבדקו עניינים הנוגעים בבטיחות ובשימוש במתקני חוץ ובכלי רכב. הבדיקה נערכה ביחידת הלוגיסטיקה שבמוסד.

יחידת לוגיסטיקה

תקציר

הביקורת התמקדה בתחום הבינוי במוסד, אשר ליחידת הלוגיסטיקה חלק חשוב בהוצאתו מן הכוח אל הפועל ובביצוע פיקוח ובקרה על התנהלותו. נושא זה נבחר לביקורת, נוכח העלויות הגבוהות הכרוכות בו. הבנייה במתחם המוסד בשנים האחרונות נמצאת בתנופה ומסתכמת במאות מיליוני ש"ח. בתחום הבינוי נמצאו ליקויים רבים, מהם חמורים ביותר, כולל היעדר תכנון סדור לפרויקטי הבנייה, אי-קיום חובת מכרז, גידול משמעותי בעלויות ופערים של עשרות אחוזים בין אומדנים להצעות במכרזים, אשר מעידים על התנהלות לא ראויה ביישום פרויקטי הבינוי. מאוסף הליקויים בדוח משתקפת פגיעה משמעותית ומדאיגה בסדרי המינהל התקין, כולל: חוסר יעילות ובזבוז כספים. על ראש המוסד לפעול בהקדם לבדיקת הסיבות לליקויים, לתיקונם ולהפקת הלקחים במישור המערכתי ובמישור האישי כאחד. ראוי, כי היועץ המשפטי לממשלה והחשב הכללי במשרד האוצר, כל אחד בתחומו, יעקבו אחר תהליך הבדיקה הפנימית לתיקון הליקויים בידי המוסד.

בהקשר זה, מעיר משרד מבקר המדינה, כי: תכנית-אב לבינוי שגובשה בשנת 2006 ואומצה לא יושמה. גם תכניות לבנייה שאושרו לביצוע לא בוצעו. שינויים תכופים בתכניות הבנייה ללא היצמדות לתכנית-אב לבנייה הובילו לגידול ניכר בעלויות מעל המתוכנן; חלק מהליך ההתקשרויות והמכרזים היה בלתי תקין ובוצע שלא בהתאם למקובל במערכות ממשלתיות דומות. בתוך כך, בחלק מהמקרים הוגדלה תכולת החוזים ללא עיגון מתאים; בפרויקטים מסוימים לא יועד תקציב מראש והפרוגרמה גובשה תוך כדי תהליך התכנון וחלו בתכנון הפרויקט שינויים מפליגים בפרקי זמן קצרים, דבר שהוביל לייקור של ממש בעלויות התכנון והביצוע. בנוסף, נמצא בביקורת, כי התכנון הלקוי בקביעת הייעוד והשימוש במבנים גרמו להוצאה נוספת של מיליוני ש"ח. כל אלה מצביעים, כאמור, על סדרי מינהל בלתי תקין עד כדי תרבות ארגונית לקויה ויש חשש, כי עשויים לפתוח פתח לפגיעה בטוהר המידות.

משרד מבקר המדינה מעיר שהמוסד פגע ביכולתו לבצע תכנון רב-שנתי יעיל. הדבר עלול לחשקו, כך ששינויים מהותיים ישיתו על אוצר המדינה הוצאות כבדות

ומיותרות. בתכניות הבנייה שהמוסד מבצע בשנים האחרונות ובדיונים שקדמו להוצאתם לפועל, לא נמצא שהובאה בחשבון בחינת חלופות אפשריות והשפעתן על היקף הבנייה ועלותה.

האמור לעיל, מחדד את הצורך במעורבות ובפיקוח של הדרג המדיני המופקד על המוסד מטעם ממשלת ישראל, קרי ראש הממשלה ו/או ועדת שרים רלוונטית גם בנושאי פרויקטי בינוי בהיקפים גדולים במוסד. זאת, כדי לוודא תקינות התהליכים וללוות תהליכי קבלת החלטות על ביצוע פרויקטים עתירי ממון, להם השלכות מרחיקות לכת על קופת המדינה ולעתים על ההתפתחות האורבאנית (כגון: נתיבי תחבורה ואכלוס אזרחי).

פעולות הביקורת

יחידת לוגיסטיקה (להלן - היחידה) במוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים (להלן - המוסד) אחראית למתן תמיכה ושירותים לוגיסטיים לפעילות המוסד בארץ ובחו"ל ולעודד נושאים נוספים.

הביקורת נערכה במוסד בחודשים יולי-דצמבר 2008 והתמקדה בתחום הבינוי במוסד - התקשרויות המוסד לתכנון ולביצוע פרויקטי בינוי במוסד; כן נבדקו עניינים הנוגעים בבטיחות ובשימוש במתקני חוץ ובכלי רכב.

ועדת המשנה של הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת החליטה שלא להניח על שולחן הכנסת ולא לפרסם נתונים מפרק זה לשם שמירה על ביטחון המדינה, בהתאם לסעיף 17 לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב]. חיסיון נתונים אלה אינו מונע את הבנת מהות הביקורת.

עיקרי הממצאים

תכניות לבינוי

בשנים האחרונות מצוי המוסד בתהליך של ביצוע הרחבות בנייה. ברם, המוסד לא פעל בהתאם לתכניות שהתווה ואישר לביצוע. כך:

א. המוסד לא פעל בנושא הבינוי על בסיס העקרונות שנקבעו במסמכי תכנית-האב, אותה אישר המוסד, על בסיס תכנית שגיבש אדריכל לבקשת המוסד באותה שנה. ובנוסף, בעת הביקורת נמצאו בשלבי תכנון וביצוע פרויקטי בינוי רחבי שטח ועתירי עלות, שאף לא אחד מהם היה בהתאם לתכנית-האב המאושרת. בהקשר זה יצוין, כי במסמכי הביקורת לא נמצא מה היו השיקולים של המופקדים על הנושא במוסד להתעלם מתכנית-האב.

ב. כמו כן, תכניות לבניית מבנים שונים שאושרו לביצוע לא בוצעו. שינוי בתכניות הבנייה של המוסד ללא היצמדות לתכנית-אב כלשהי הובילו לגידול ניכר בעלויות מעבר למתוכנן.

הגבלות בנייה ומיקום המוסד

למרות קביעות המוסד מ-2006 ו-2008, המוסד המשיך לבנות, ללא בחינה יסודית של חלופות אפשריות ושל השפעתן על המשך הבנייה המתקיימת והמתוכננת.

הרחבת שטח המוסד

על אף הצורך בהרחבת שטח המוסד לצורך בניו, המוסד לא הגיע לסיכום המשא ומתן עם "השכן" באמצעות מינהל מקרקעי ישראל למעלה משמונה שנים. המשא ומתן נועד לאפשר למוסד לצרף לתחומו שטח משמעותי של "השכן"; המוסד גם לא פעל כדי להביא לידי הפקעת השטח הנוסף כפי שזוכם עם מינהל מקרקעי ישראל ב-2006.

פרויקטי בניו

בתקופת הביקורת תכנן המוסד וביצע פרויקטי בניו גדולים בעלות כספית שהסתכמה במאות מיליוני ש"ח. בביקורת התגלו בפרויקטים אלה ליקויים חמורים, כלהלן:

א. בפרויקט א', שמטרתו הייתה הקמת מתחם "משרדים ייעודיים" בתחומי מטה המוסד, כמו גם בפרויקטים אחרים (ראו בהמשך), הפרוגרמות¹ גובשו תוך כדי תהליך התכנון ואף לאחריו וחלו בהן ובתכנון הפרויקט שינויים מפליגים בפרקי זמן קצרים, שהובילו לייקור מיותר של עלויות התכנון והביצוע.

לבד מכך, החוזה בין המוסד לבין חברה לבניין (להלן - קבלן א'), שזכה ב"מכרז סגור"² לביצוע הפרויקט לביצוע מתחם "המשרדים הייעודיים" נערך ונחתם, בעוד שוועדת המכרזים אישרה את ההתקשרות עימו רק למחרת. מאידך, מועד כתב הכמויות והמחירים המהווה חלק בלתי נפרד מהחוזה היה מאוחר ממועד ההתקשרות דלעיל. יתרה מכך, בביקורת נמצא, כי ראשי המוסד אישרו את ההתקשרות עם קבלן א' לביצוע המתחם דלעיל רק לאחר חתימת החוזה.

ב. בפרויקט ב' אישרה ועדת המכרזים התקשרות נוספת עם קבלן א' לבניית חדרי משרדים, ללא מכרז, על פני שטח של 2,050 מ"ר ובעלות של מיליוני ש"ח.

המוסד הסתמך על אופציה שלא מומשה להקמת משרדים בשטח של 500 מ"ר במכרז פרויקט א', ועל סעיף בחוזה ההתקשרות עם קבלן א' בפרויקט א' המאפשר למוסד להגדיל כל כמות בכתב הכמויות ב-100% כדי לבנות 2,050 מ"ר נוספים. בעוד שהגדלת הכמויות של האופציה שלא מומשה ב-100% היה צריך להגיע ל-1,000 מ"ר לכל היותר. משרד מבקר המדינה מעיר, כי על המוסד היה לצאת במכרז חדש לביצוע פרויקט ב'; סעיף זה מאפשר הגדלת כל כמות בכתב הכמויות של פרויקט א' לבניית 500 מ"ר חדרי משרד לכדי 1,000 מ"ר חדרי משרד בלבד ולא לכדי 2,050 מ"ר, שכן פריטי כתב הכמויות המתייחסים לבניית "המשרדים הייעודיים" שונים מאלה המיועדים לבניית המשרדים ועל כן ניתן להגדיל את פריטי כתב הכמויות המתייחסים לבניית המשרדים לבניית חדרי משרד נוספים בלבד (ולא למטרות אחרות).

עוד מעיר משרד מבקר המדינה, כי בפני ועדת המכרזים שדנה בעניין בניו פרויקט א', לא הוצגה האופציה המאפשרת להגדיל את שטח הבנייה בשיעור של עד 100% וממילא היא לא אישרה זאת.

1 פרוגרמה - מילה השגורה בפי אלה העוסקים בבניו במשמעות של "אפיון", שעל בסיסה מכינים את תכניות הבנייה ומסמכי המכרזים לביצוע הבנייה. לפי סדר הדברים המקובל, הכנת פרוגרמה קודמת לתהליך התכנון.
2 מכרז סגור - מכרז בו הפנייה להזמנת הצעות נעשית למציעים מסוימים בלבד.

יתר על כן, הועלתה בפני ועדת המכרזים אופציה אחרת בדבר בינוי של מתחם משרדים בשטח כולל של כ-500 מ"ר. גם בפני החשב הכללי שאישר את ההתקשרות לא הוצגה אופציה זו.

עלות הבנייה של "המשרדים הייעודיים" בפרויקט א' הייתה גבוהה עקב הדחיפות שהגדיר המוסד לבנייתם, וכן משום שעלות בניית "המשרדים הייעודיים" גבוהה מזו של בניית משרדים. על כן, בפרויקט ב' (שאינו פרויקט לבניית "משרדים ייעודיים", אלא לבניית משרדים) ראוי היה, כי המוסד יבחן התקשרות בעלויות פחות גבוהות לבניית המשרדים. עוד יצוין, כי עלות ההצעה הזולה ביותר בפרויקט א' הייתה גבוהה בכ-14% מהאומדן, ששיקלל את נתון הדחיפות. יוצא, אם כן, שאימוץ הצעת קבלן א' (בפרויקט א') לפרויקט בניית המשרדים (בפרויקט ב') הייתה גבוהה גם בהיבט זה. על המוסד היה לקיים מכרז חדש בפרויקט ב', לקבלת הצעות שונות של קבלנים עבור שטח הבינוי הנוסף של המשרדים.

ג. בפרויקט ג' הזמין המוסד ביולי 2007 שבעה קבלנים להציע הצעות לביצוע הפרויקט, אך עוד לפני שהתקיים ה"מכרז הסגור" החל קבלן א', שביצע באותה עת את פרויקט ב', בעבודות ההכנה לקראת פרויקט ג' ומבלי שניתנה הזדמנות לקבלנים אחרים להציע הצעות לביצוע העבודות. עבודות אלה הסתכמו בכ-3.7 מיליון ש"ח. לדעת משרד מבקר המדינה, היה צריך לקיים מכרז לעבודות ההכנה שבו ישתתפו כל הקבלנים שאמורים להשתתף במכרז לביצוע כלל הפרויקט. באי-עשותם זאת יש משום פגיעה חמורה בכללי המכרזים והמינהל התקין ואף חשש לחישוב המערכת וליצירת מחויבות לכאורית בעצם ההתקשרות המוקדמת טרם המכרז.

עוד עלה, כי ההזמנה להציע הצעות לביצוע פרויקט ג' כללה שני תחומים עיקריים: מבנה 01 - להקמת משרדים בשטח כולל של כ-5,600 מ"ר ו"מבנה" 02³ - אופציה לביצוע תוספות שונות (פרטי חזיתות וגגות, רכיבי בניין שונים ותגמירים). ועדת המכרזים אישרה באוגוסט 2007 את בקשת היחידה לבטל את ההצעות ל"מבנה 02" שכן היחידה קבעה, כי: "המחירים בהם נקבו המציעים למבנה 02 אינם סבירים או מתכנסים לתקציב", וכן אישרה פנייה לקבלנים לקבלת הצעות חדשות למבנה 01 בלבד. חמש מההצעות לביצוע שני התחומים (המשרדים והתוספות) היו נמוכות מהאומדן (גם כל ההצעות לביצוע "מבנה 02" היו נמוכות מהאומדן לביצוע תוספות אלה), ועל כן עמדו בדרישת היחידה של התכנסות למסגרת תקציב הפרויקט. כן נמצא, כי ארבע מההצעות לתוספות ("מבנה 02") היו קרובות לאומדן (פחות מ-25%) ולפי הדין סבירות.

בין שבע ההצעות של הקבלנים, הצעת המחיר שהגיש קבלן א' לפרטים שונים בכתב הכמויות ל"מבנה 02" הייתה נמוכה מאוד ובלתי סבירה (נמוכה ב-88% מהאומדן): בפרטים רבים המחירים ליחידה היו בשיעור 0% מהאומדן ובפרטים אחרים בשיעורים נמוכים ביותר בהשוואה לאומדן ואף בהשוואה להצעות של שאר הקבלנים, ועולה החשש שמא נתונים מסוימים נחשפו לבעלי עניין טרם המכרז. על המוסד היה לנקוט את הצעדים המתחייבים על פי דיני המכרזים: לבטל את הצעת קבלן א' שהייתה בלתי סבירה בעליל ולקבל את ההצעה הנמוכה ביותר (הקרובה לאומדן) לבניית המשרדים והתוספות, או למצער את ההצעה הנמוכה ביותר לבניית המשרדים (מבנה 01) בלבד, מה גם שכל אחת מהן לא הרעה עם עורך המכרז (המוסד) לעומת האומדן.

מכתב של היחידה לקבלן א' בבקשה לעדכון הצעה למבנה 01 עקב ביטול "מבנה 02" הוא מ-4.7.07, כלומר, לפני תחילת תהליך המכרז. הדבר מצביע על כך שהמוסד החליט שלא לבצע את תוספות "מבנה 02" עוד לפני קיום המכרז, ואת הדרך אותה ינקוט לאחר שיבטל את ההצעות למכרז. דבר המחזק את החשש לחשיפת נתונים חסויים לפני קיום המכרז.

במהלך ביצוע פרויקט ג' חלו שינויים רבים בפריסת היחידות השונות במתחמים החדשים בפרויקט גם לאחר סיום התכנון המפורט ובחלק מהמקרים לאחר גמר הבינוי באותו מתחם. דבר המצביע על תכנון לקוי ולהוצאה נוספת של מיליוני ש"ח.

3 אין המדובר במבנה ממש, אלא בביצוע אלמנטים שונים שפורטו בתכולת העבודה.

ד. פרויקט בינוי חדר האוכל. בספטמבר 2007 זכה קבלן בינוי (להלן - קבלן ב') ב"מכרז סגור" לביצוע הגדלת חדר האוכל ושיפוץ המטבח. בפברואר 2008 הוחלט במוסד על הרחבת הפרויקט כך שיכלול גם בניית בניין משרדים. רק ביולי 2008 החלה המערכת בתהליך לקבלת אישור להמשך העסקת קבלן ב' גם לבניית ארבע קומות משרדים מעל חדר האוכל (והגדלת חדר האוכל ב-120 מ"ר נוספים), ללא מכרז. בחירת קבלן הבינוי לביצוע בניין המשרדים, כמו גם של המתכננים, נעשה באיחור ניכר ללא סיבה מוצדקת.

החווה עם קבלן ב' לביצוע הרחבת חדר האוכל ושיפוץ המטבח מסתכם בכ-17 מיליון ש"ח (כולל מע"מ). לפי תנאי החווה ניתן להגדיל את ביצוע הפרויקט עד כדי תוספת של 50% משווי החווה, דהיינו בכ-8.5 מיליון ש"ח. הגדלה כזו אושרה ביולי 2008 לצורך בינוי מעטפת קומות המשרדים. באוקטובר 2008 אישרה ועדת הפטור של המוסד הגדלה נוספת (בעוד 30% משווי ההתקשרות המקורית) של כ-5 מיליון ש"ח, בלי שהיה להגדלה זאת עיגון בחווה ובלי שתאמה את תנאי המכרז המקורי שבו זכה קבלן ב', שכל עניינו היה הרחבת חדר האוכל ושיפוץ המטבח. משרד מבקר המדינה מצייין, כי מימוש האפשרות הניתנת בחווה להרחבת היקף הבנייה נועדה להרחבת ולשינויים סבירים הנדרשים בתכולת הפרויקט שאליו יצאו למכרז ולא לשינוי מהותי בתכולת הפרויקט, אשר הובילה במקרה זה להגדלה ניכרת בעלות המתוכננת. התנהלות זו מרוקנת מתוכן את הליך המכרזים המחויב על פי דין (לעניין זה ראו גם בפרויקט ב'). על המוסד היה לצאת במכרז חדש לביצוע בינוי קומות המשרדים.

האפשרות לשנות בשיעור של עד 25% שנקובה בכל חווה לבינוי של רשויות המדינה נועדה לאפשר גמישות בביצוע שינויים הכרחיים מהתכנון המקורי, אולם, לדעת משרד מבקר המדינה, שינויים בהתקשרות בהיקף של 50% ואף 100% (כפי שאפשרו החוזים בפרויקטים אחרים של המוסד), גם אם בוצעו בתהליך שעל פניו נראה סדור, מחטיאים את המטרה לה נועדו ומשנים בדיעבד את מהות ההתקשרות, באופן לא הוגן כלפי שאר המתמודדים והמתמודדים בכוח.

לא בוצע תהליך סדור של גיבוש הצרכים עבור מבנה המשרדים. רק ביוני 2008, חודשים מספר לאחר שהתקבלה ההחלטה על בניית מבנה המשרדים, נקבע אילו יחידות במוסד יאיישו מבנה זה. יתרה מזו, גם ההחלטות שהתקבלו ביוני וביולי 2008 על אכלוסו לא היו עקביות ושונו פעם אחר פעם.

ה. בפרויקט ד' לבניית מבנה אחר קיים פער ניכר בין האומדן ממאי 2008 של מהנדס שייצץ למוסד לגבי עלויות הפרויקט ועלות התכנון והפיקוח לעומת האומדן של מנהל הפרויקט; כמו כן, בנושא תכנון, ניהול ופיקוח קיים הפרש של כ-22% בין האומדנים, כאשר האומדן של מנהל הפרויקט הוא הגבוה יותר. משרד מבקר המדינה מעיר, כי חישוב שכר הטרחה של המתכננים ובכלל זה של מנהל הפרויקט נגזר מהאומדן, וכי היה על הגורמים המופקדים במוסד על נושא זה לבחון את הפער בנתונים שלעיל ולגבש החלטה לגבי גובה שכר הטרחה, אותו יקבלו המתכננים בפרויקט זה.

בנוסף לזאת, עלה בביקורת, כי מנהל הפרויקט ערך את ניתוח שכר הטרחה למתכננים בפרויקט ד' ב-5.2.08, בעוד שההתקשרות עמו כמנהל הפרויקט הועלתה לדיון בוועדת המכרזים רק ב-18.5.08. יתרה מכך, ממסמכי המוסד עלה, כי מנהל הפרויקט בדק גם את שכר הטרחה שלו עצמו, שהסתכם בכ-1.5 מיליון ש"ח.

תהליכי בינוי

נוהל בינוי בארץ⁴ של המוסד הוא כללי ביותר ואין בו מענה לפרויקטי בנייה גדולים - כאלה מבוצעים במוסד בשנים האחרונות.

תהליך בחירת המתכננים והמפקחים בפרויקטי הבנייה במוסד, שהם עתירי ממון, נעשה על סמך רשימות אותן מגישה היחידה, כפי שעולה ממסמכי המוסד, לעתים על פי היכרות אישית, ללא הצעת חלופות ודרך כלל בלי שוועדת המכרזים קיימה דיונים לבחינת בקשות היחידה. לא קיים בנהלים תהליך מוסדר להכללת מתכנן (ספק) ברשימת הספקים של המוסד במאגר שאמור לכלול, בין השאר, אמות מידה לבחירת מתכננים ולדרכי בחירתם.

כדי לאפשר את הסבב המחזורי בין הקבלנים, תוך מתן הזדמנות נאותה לקבלנים מאושרים להתמודד על זכותם להשתלב בפרויקטי בנייה, הוציא משרד הביטחון הוראות הקובעות עקרונות וקריטריונים לפנייה לקבלנים להשתתף ב"מכרז סגור"⁵. בביקורת נמצא, כי המוסד לא קבע הוראות ברורות לבחירת קבלנים שישתתפו ב"מכרזים סגורים" ולא נמצא שמתקיים תהליך סדור ומלא של סבב כזה.

בטיחות בעבודות בינוי

חרף מסקנות ביקורת של מפקח עבודה של משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה מאפריל 2008, לפיהן: עובדי אתר הבנייה בפרויקט ג' עבדו ללא קסדות מגן; הבידוד בחלק מהמוליכים והכבלים החשמליים לא היה תקין; במקום התבצע שימוש לא נכון בסולמות; בחלק מהמקומות לא הותקנו פיגומים מתאימים על מנת לאפשר את ביצוע העבודה בעמידה בביטחון; משטחי העבודה מהם עלול ליפול אדם מגובה העולה על שני מטרים לא גודרו כראוי, בספטמבר 2008 עדיין לא חל שיפור במצב הבטיחות באתר הבנייה, אף שאירעו בו כמה תאונות עבודה.

בסיכום נושא הבינוי במוסד, מדגיש משרד מבקר המדינה, כי אוסף הליקויים בתהליכי הבנייה במוסד מצייר תמונה מדאיגה; שכן כולם וכל אחד מהם לחוד, אינם מתיישבים עם סדרי מינהל תקין ומחייבים בדיק בית יסודי למניעת הישנותם.

שכירות

א. בחמש החלופות (מתוך שמונה) לשכירת משרדים עבור אחת מיחידות המוסד, שהציגה היחידה בפני ועדת המכרזים במאי 2008 לא נכללה אחת משלוש החלופות הנבחרות שהוצגו קודם לכן למופקד על הנושא, אף על פי שאותה חלופה מעניקה, לפי מסמכי המוסד, יתרונות לא מעטים לעומת החלופות האחרות, בהן זו שנבחרה. ועדת המכרזים החליטה לבחור אחת מחמש החלופות שנבחנו ואישרה קיום משא ומתן לצורך שכירת שטח של כ-3,300 מ"ר באותו בניין. בביקורת נמצא, כי המשא ומתן עם בעלי הבניין לשכירת השטח התחיל לפני שוועדת המכרזים דנה בנושא, וכי החלטת ועדת המכרזים התקבלה בלי שהובאו בפניה עלויות ההתאמה והבינוי במושכר שנאמדו ביולי 2008 ב-4 מיליון ש"ח רק עבור אותה יחידה של המוסד⁶.

4 בביקורת נבדק הבינוי בארץ בלבד.
5 הוראת אגף בינוי מס' 2.4 בנושא "בחירת קבלנים לעבודות בינוי - נוהל". בנושא זה ראו דוח שנתי 54 א של מבקר המדינה (2003), עמ' 19.
6 עלות התאמת המושכר לפרויקט אחר, שגם הוא התמקם במושכר נאמדה ביוני 2008 בכ-10 מיליון ש"ח.

ב. אחת מיחידות המוסד מחזיקה במתחם משרדים בשטח של כ-350 מ"ר בבניין מסחרי מסוים, שאינו בשימוש אותה יחידה משנת 2006 והוא עומד ריק. כשנה קודם לכן מתחם המשרדים היה בשימוש יחידה אחרת. שתי היחידות אינן צופות שימוש עתידי במתחם המשרדים. משרד מבקר המדינה מעיר, כי החזקת מתחם המשרדים תקופה ארוכה ללא שימוש, שעה שהמוסד שוכר שטחים אחרים בעלויות גבוהות אינה ראויה נוכח העלויות הכרוכות בכך. הדבר מהווה בזבוז כספי ציבור.

ג. המוסד משתמש שנים רבות בכמה מתקנים המצויים בשטחה של חברה מסוימת. בביקורת נמצא, כי רוב החוזים שנחתמו בין המוסד לבין אותה חברה לגבי השימוש בתשעה מתקנים של המוסד בשטחי החברה לא היו בתוקף או שלא היה לגביהם חוזה כלל; המוסד השתמש בחלק מהמתקנים בשטח גדול מזה שהוסכם עליו; המוסד לא שילם שכר דירה עבור השימוש בחלק מהמתקנים; והמוסד לא שילם ארנונה על השימוש בשטחים אלה (למוסד לא ידוע גובה הארנונה שהחברה משלמת לרשויות המקומיות בעבור אותם שטחים שבשימוש המוסד, ואותם החברה דורשת מהמוסד לשלם). נמצא, כי במשך שנים לא הוסדרו נושאים אלה בין המוסד לבין החברה. בשלהי תקופת הביקורת נמצאו המוסד והחברה בתהליכי הסדרה כולל תשלומי חובות העבר.

שימוש בכלי רכב

למרות האיסור הקבוע בנוהל, המוסד מקצה כלי רכב איגום לעובדים המקבלים אחזקת רכב, אף שנסיעתם לא נועדה לצרכים מבצעיים, ביטחוניים או לשם הובלת מטענים. מה עוד, שמרבית הקצאות כלי רכב האיגום הן לצורך נסיעה למקומות הקרובים למתחם המוסד המשמש מקום העבודה הקבוע. לדעת משרד מבקר המדינה, הקצאת כלי רכב איגום לנסיעות בתפקיד של עובדים המקבלים אחזקת רכב, יוצרת בעקיפין תוספת שכר חריגה לאותם עובדים, מגדילה שלא לצורך את תקני רכב איגום ואת ההוצאות על רכב שכור וחורגת מן הנהל המחייב בנושא.

נהגי יחידת תחבורה

על פי הסכם עם האוצר מאוקטובר 2001, נהגי יחידת תחבורה זכאים לקבל תמריץ כתוספת לשכרם על ביצוע שעות נוספות (בממוצע חצי שנתי), כלהלן: על ביצוע 120 שעות נוספות בחודש - 15%; 150 שעות נוספות בחודש - 25%; ומעל 180 שעות נוספות בחודש - 40%. בביקורת נמצא, כי כל הנהגים ללא יוצא מן הכלל, מדווחים דרך קבע כי הם עובדים לפחות 180 שעות נוספות⁷ (בממוצע חצי שנתי). לדעת משרד מבקר המדינה, גם אם המוסד ומשרד האוצר הגיעו לכלל הכרה, כי יש הצדקה להעדיף את אוכלוסיית הנהגים על פני עובדים אחרים במוסד ולתמרוץ מעבר למקובל על ביצוע שעות נוספות, הרי שיש לשלם את התמריץ על בסיס סך השעות הנוספות שביצע הנהג בפועל, ולא על בסיס שקלול של השעות הנוספות בתוספת אחוזים לכל שעה נוספת כפי שנוהג המוסד לשלם.

עוד נמצא בביקורת, כי יום העבודה הרגיל של הנהגים ביחידת התחבורה במוסד הוא בין השעות 08:00 ל-16:30, בעוד ששעות העבודה המקובלות של עובדי המוסד הן עד השעה 17:30. משרד מבקר המדינה מעיר, כי קיצור יום העבודה הרגיל של הנהגים תורם להגדלה, שלא לצורך, של הוצאות המוסד על שעות נוספות לנהגים.

7 בפועל, אין תשלום שעות נוספות במוסד. השעות הנוספות המדווחות הן שקלול של שעות עבודה שמעבר לשעות יום העבודה הרגילות.

